NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XII. V Ljubljani v saboto 30. septembra 1854. *List 78.*

Drugič poterjena skušnja z izperanjem bolnega grozdja *).

Precej ko je letos grozdje začelo biti pepelnato (kterega tako bolnega je bilo več od polovice) vzamem maslic rakije (žganja), ravno toliko jesiha in toliko vina, in en bokal vode, zmešam vse skup, in denem v golidico ter izperam grozdje s kartačo z dolgimi šetinami. Pač vesel sem bil viditi, da skoraj vse grozdje, zunaj nekih dveh ali treh bolj žlahnih tert, se je ozdravilo. Da bi ljudje očitno vidili, da prati grozdje veliko koristi, sem pustil grozdje nekterih tert neoprano, ktero pa je kmali postalo černo in je potem popolnoma se posušilo. S potroški tedaj dveh bokalov rakije, toliko jesiha in vina in osem bokalov vode in z 12 delavci sem pridobil 15 čebrov vina, zakaj zastopni možje cenijo zdaj 30 čebrov vsega vina, kterega polovica, kakor sem ravno omenil, ga je le izperanje rešilo.

Ako se še kak neveren Tomaž o ti zadevi znajde, ga povabim, naj pride k meni, in ako meni ne verjame, naj pričajo tisti, kteri so to delo opravljali. Samo to še pristavim, da bi predolgo priti ne odlašal, ker zavolj velike suše in silne vročine je grozdje letos zdaj že bolj zrelo in sladko kakor druge leta ob tisti dôbi, ko smo ga tergali.

Vreme 20. sept. 1854. Rubesa, fajmošter.

Nasadba hitro rastečega gojzdnega drevja.

2. Breza.

To drevo je sploh tako znano, da nam ni treba popisovati ga natančneje. Navadna bela breza raste pri nas prav hitro, doseže pa popolnost svojo še le v 40 do 60 letih; ona izraste 40 do 50 čevljev visoka, debela pa poldrugi do 3 čevlje v deblu; če je pa zemlja vgodna, zraste še močneja. Korenina njena je čversta, granata, ne sega globoko v zemljo. Mlada skorja je temnorudeča, belopikasta in gladka; na starejih deblih postane gornja koža svitlobela, nareja več lég in loči se lahko vprek okoli debla.

Kar brezo pred vsim našim domačim drevjem priporoča, je, da ona na nar suhejšem svetu ravno tako dobro raste, kakor po vlažnih močvirnatih légah.

Brezovina je rudečkasta in precej tankožilava, se dá dobro gladiti in je vlečljiva; tudi težka je precej. Mizarji, strugarji in coklarji jo cenijo in išejo močno; v severnih deželah, ker breza terdnejša prihaja kakor v našem podnebji, jo tudi za kolarske dela rabijo. Gorí naglo in svitlo, tedaj je za kurjavo v plavžih in železnicah ugodna, pa tudi za navadno kurjavo je dobra. Narejajo iz brezovine tudi razno gospodarsko orodje, kakoršne so deržala, grabljišča, toporišča, poljsko orodje, ojesa in ojnice, niške in korita, sploh take priprave, kjer lés ima kakošni zvunajni moči protiviti se. Sodarji delajo obroče in druge velike sodarske posode iz nje.

Brezovo listje je zdrava hrana za ovce; v ta namen se proti jeseni odrežejo mlade brezove ogranke, se vé da kjer drevesu ne škodje.

Brezova skorja je tudi porabljiva. Ona lahko gorí, je tedaj dobra kot sovój za prižigati. Kjer hrastove skorje manjka, služi brezova strojarii. Iz mlade, posebno gornje skorje delajo verví; Lapončani spletajo si iz nje čevlje, jerbase in vreče; od znotrajne mehkejše snove te skorje narejajo stanovniki severnih deželá, če jim žita pomanjka, clo kruh.

Poznana je prijetna brezovica. To je redivni sok, ki pomladi ko sneg kopní, v brezah posebno obilen se popenja. Dobí se, če se ob tem času, preden mraz popolnoma izpod zemlje zgine, na južni strani debla 2 palca globoka luknja poprek izverta in va-njo cev vtakne, po kteri se sok v podloženo posodo izteka. Na Švedskem pripravljajo iz brezovice neki sirup, ki jim v hišnih potrebah namestuje sladkor; tudi neko vinsko pijačo znajo iz nje narediti, ktera je jako prijetna in po deželi sploh v navadi.

Množí se breza po semenu ali pa po mladih rastlicah, kakoršne se po gojzdih nahajajo, ter se presadé v drevno sadišče. Po četertem ali petem letu so te že toliko močne in čverste, da jih na odločene kraje presaditi zamoremo; treba pri tem delu je le paziti, da zemlja okoli njih koreninic se dobro zatlači.

Vsim drevorejcom je živo priporočati, da bi se reje brez marljivo lotili: ker namreč breza mraz in vročino jednako dobro preterpí; ker ona ne potrebuje nobene brambe drugih drevés, temoč jo lastna senca varje; kjer njene plitvo tekoče korenine drugemu drevju ne škodjejo in zemlji ne odjemljejo veliko močí; ker breza povsod raste in zemljo poboljša; poslednjič, ker gospodarju ni treba dolgo čakati dohodkov od nje, temoč breza koristi mu kmali po tem, ko je zasajena bila. J. Š.

Gospodarske novíce.

Drevje za telegrafe namesti dozdanjih kolov.

Povedali smo že, da c. k. ministerstvo je poterdilo svet gosp. prof. Hlubeka: naj bi se po izgledu druzih deželá (Francoskega, Laškega in deloma tudi Nemškega) zasadile zemlji in obnebju vsacega kraja primerne drevesa, po kterih bi se razpenjal telegrafni drat namesti sedanjih kolov, ki ne terpé dolgo in tedaj velike stroške prizadevajo deržavi. Ktere drevesa pa bi utegnile po nasvetu gosp. prof. Hlubeka za ta namen naj pripravniši biti? Med hovjem: 1) mecesen (ariš), ker pervih

*) Ker nam je pismice z važno to skušnjo došlo še le v sredo, ga nismo mogli pred natisniti dati. Vred.

30 let hitro raste in se veliko bolje presajati dá kakor smreka (omorika); tudi je s slabo zemljo bolj zadovoljen; šilje mu odpada vsako leto, kar je dobro, da se deblo tako zlo ne omaja; če se mu oklestijo debele spodnje veje, požene kmali nove mladike; terpí dalje časa in je tako rekoč hrastovina za planinske dežele. 2) Jesen (jasen) poganja, ko je še mlad, po 2 do 3 čevlje dolge mladike, steblo je ravno, les terden, veje mu brez škode hlestiti in perje oberati smeš. Listja ima toliko, da ga gospodar dvakrat na leto poberati more, in listje njegovo je dobra hrana za goveda. Zato pravijo na Štajarskem in Krajnskem, da jêsen je senožet v zraku, ki se dvakrat kositi dá. 3) Za pusto in suho zemljo naj se izbere božje drevo (Götterbaum, alianthus glandulosa), ki 10—15 let staro je dosti močno za telegrafni drat; le na to je treba gledati pri izreji tega drevja, da začne krono še le delati, ko je 10—12 čevljev dorasel. 4) Za mokrotno zemljo pri grabnih, v kterih večkrat voda stojí, se priporoča laški jagnjed (Pyramidenpappel), kteremu se imajo spodnje veje oklestiti in ko je 20—30 čevljev visok krona odsekati, da deblo hitro debelo postane in ga veter preveč majati ne more. 5) Za še bolj močirno zemljo je le jelša.

Premišljevanje

narave in previdnosti božje v nji.

Poslovenil Mihael Verne.

Slana ali mraz.

Že vidimo rastlinje, germovje in druge stvarí pod milim nebom kakor s sladkorom potresene. Pač je sladkor ta včasih, da se Bogu usmili! Pa kakor morebiti dež in rôsa in sneg in led, tako mora biti tudi slana (mraz). Ni pa slana nič druzega, kakor zmerznjeni sopari, ki so po dotiki z druzimi stvarmí ob svojo tekočost prišli. Rose nekoliko pada vsak dan. Nje tekočost se dá le toploti pripisati. Al kako lahko zgubí kakšna stvar svojo toploto, zlasti če je tenka in nježna, in če je druga stvar, s ktero v dotiko pride, precej merzlejša! O merzlih spomladnih ali jesenskih nočéh mora tenko rastlinje neobhodno ob več toplote priti, ko, na priliko, debelejše veje močnega drevja. Naravno je tedaj, da slana nježne rastline in tenke mladike prevleče; nikdar pa ne debelih véj. Ko rosa na take stvarí pade, ki so precej omerznile, se jim nje toplota kar hitro dodelí. In kaj druzega se more sedaj zgoditi, ko da, ker je rosa ob svojo toploto prišla, se nje deli bolj skup stisnejo, se močneje eden druzega tikajo in se tako v nježen led spremené? Če pridejo sedaj k že zmerznjenim soparom še nezmerznjeni, se sterdijo ti skoraj tisti hip, ko se unih dotaknejo; se narašajo in ležé tako neredno med seboj in eden verh druzega, kakor pri slani navadno vidimo.

Iz tega se lahko vidi, kako se zgodí, da se celó na dlakah in laséh žival in ljudí sren napravlja. Sopari iz nosa in iz ust, in pot, kolikor ga na laséh v prostem zraku ostane, napravijo to slano. — Ravno taka je s poslopji, ki jih pozimi pogostoma z zmerznjenimi svetlimi nitmi in kosmiči prevlečene vidimo. Če so stene poslopij dovolj merzle, ne more drugač biti, ko da se vodni sopari, ki so se jih poprijeli, sterdijo in zmerznejo. Zato se o hudem mrazu take spremembe ne vidijo, ker o hudem mrazu zmerznejo sopari že v zraku, in ko bi se tudi sten poprijeli, bi ne mogli na njih obtičati, ker se jih le na redko kakšni pičici tikajo. Velikokrat pa se prigodí, da se stene tudi o nar hujem mrazu kakor s snegom zagernjene vidijo. To je gotovo znamnje, da bo ojstrost mraza odjenjala.

Spoznaj, prijatel moj, tudi v tem prigodku narave modre in dobrotljive namene svojega stvarnika. V njegovi roki, in pod njegovo modro vlado je vsako djanje narave pospešilo rodovitnost zemlje. Vsak posamesen prigodek se vjema z zvezo narave, in pospeši, kolikor more, popolnost vesoljnosti.

Zgodovinski pomenki.

Rimska cesta iz Akvileje čez Emono v Sisek.

Razložil Davorin Terstenjak.

V Antoninovem potopisu so naznamljane sledeče mesta, skoz ktere je rimska cesta iz Akvileje v Siscio čez Emono deržala: Aquileja XXXVI. Fluvio frigido. XXII. Longatico. XVIII. Hemona. XXV. Praetorium Latovicorum. XVI. Noviodunum XXVII. Quadrata XXVIII. Siscia.

O početku nekdaj imenitnega mesta Akvileje piše Eustaci „in scholiis ad Dyonis.“ sledeče: „Aquilea urbs, quae et Aquilia quatuor syllabis vocatur ab volucre, quam Itali aquilam adpellant, denominata“ in Julian Caesar in Orat. de Const. imper. rebus gestis: „Urbi, quum conderetur, aquila dextra ex parte coelitus advolans de suo nomine vocabulum imposuit“ *). Tu imamo točna dokaza, da je mesto dobilo imé po ptiču orlu. Mesta sedanji čas ni več, samo razvaline še oznanujejo nekdajno slavo, in ostanek edini je vas — Oglej. Hitro se dá spoznati, da je Oglej prestavek latinskega imena Aquileja v slovensko. Učeni jezikoslovci, kakor Bopp terdijo, da je korenika latinske besede aquila, sanskritska ash celerum esse, ashu cito, berzo, hitro, torej aquila — berzi ptič. Ravno ta pomen ima slovenska beseda orel, ker je korenika te besede sanskritski glagol ar celerem esse, tudi nemški Aar jo izpeluje iz sanskritskega themata. Da so si glasniki *r*, *g*, *z*, *š* v slovenščini sorodni, vé vsak poveršen jezikoslovec, n. pr. ub*o*g, ub*o*šen, ub*o*ren. V frizinskih spomenicih nahajamo po*r*enem, namesti po*š*enem (gonim, genem, ženem, gnati). Oglej je toraj toliko kot orel. Čerka *e* je po matatezi prišla pred *e*, kakor to vidimo v besedi do*l*go in d*l*uho (češki). Morski pristav se je velel že v starih časih Grado (grad).

Po Ogleji je naznamljena postaja: Fluvius frigidus. Vsi starinoslovci in tudi jaz jo iščejo v Vipavi. Po tej postaji pride Longaticum. Schoenleben in Muhar stavljata to postajo v dnešnji Logatec. Imé je čisto slovensko od log, der Wald, Logatec, Waldheim. Long je nosovnica (primeri polsko dab, donb, domb in način izgovarjanja venčni namesti večni). Znamenito je premisliti, da je nemški jezik imé te postaje po ravno tisti postavi prekrožil v nemščino, po kteri imé terga Rogatec, naimre: Logatec (Lohatec), v Lohitsch, Loitsch, Rogatec v Rohitsch, Roitsch. V tej primeri leží važen dokaz, da imé Longaticum ni ne rimsko ne celtiško, temoč le polatinčeno. Tudi sostava in oblika besede ne obstojite kritike ne pred rimsko ne pred celtiško gramatiko.

Po postaji Longaticum je postavljeno mesto Hemona. Imé tega mesta se glasí pri Ptolomeji Emona, pri Pliniu Aemona, pri Antoninu Hemona, pri nekterih Hemuna in Hema.

Da pravlica od zidanja Hemone po Jasonu druga ni, kakor basen brez vsake temeljitosti, čeravno si je naš vsega poštenja vredni Schoenleben prizadeval resnico dokazati, spozna vsak izurjen historik, in v nar novejšem času je naš rojak učeni profesor dr. Čižman

*) Upamo, da pri slovanskih bravcih imamo že toliko vere, da vse, kar terdimo, ne trosimo iz rokava, temoč iz točnih izvirnikov. Bodo nam torej prizanesli, ako pri izpisu člankov za „Novice“ namenjenih, mudnih citatov ne navajamo. Pis.

kritički neresničnost Jasonovega brodarenja po Dunaji (Donavi), Savi in Ljublani dokazal. Sam Jason je basnoslovska oseba, o kteri bodemo v svojih bukvah obširniše govorili. Bila je še pred dvema letoma naša misel, da se imé Emona, Aemona, Hemona, Hemuna, Hema ima iskati v tematu holm ali hm, kakor je gorenski izrek, in da se je pozneje nadomestilo ime starega mesta s soimenom lub, in odtod Lublana. Ali po vsestranem pretehtovanji vidim, da ta ne derží. Ponujam tedaj drugo domorodnim prijateljom zgodovine starega slavnega mesta, in postavljam za tema imena Aemona, Emona, indiški glagol am (vindiziran em), latinski amare, ljubiti. Način pisanja Emona, Aemona je tedaj stareji in izvirniši, kar tudi ta okolščina poterjuje, da le pozneji pisatelji pišejo Hemona, Hemuna, Hema. Predstavljeni soglasnik *h* je toraj slovenski digama, kakor se to v slovenskem jeziku pogostoma nahaja, postavim, hoko, hokno namesti oko, okno. Priime Ama, vindizirano Ema, je imela Shiva po dobri svoji strani, zato nahajamo v ljublanskem gerbu symbol bele dobre strani pet limbarjev (číslo 5. je po indičkem mythu symbol pet pervih moči (Grundkräfte) natvore; da je Shiva personificirana moč prirode (natvore), vé vsak, kteri indički mythus pozna), pa tudi černe hude strani draka na stolpu sedečega; celó stolp je njeni atribut in ona se zatega volju velí stolponositelka, die Thurmträgerin *).

Ljublana je tedaj obnovljeno imé starega Emona, Hemona. Kdo zamore rêči, da stari Slovenci glagola am niso poznali? Mi še imamo dnešnji den čisto neorganičke indičke lastne imena, postavim Udmat, kar toliko pomeni kot Mokrice, Vodice. Ako se je to imé s čisto indičko obleko (primeri agnimat indiški, ognjevat slovenski) do dnešnjega dné ohranilo, kdo bi se podstopil tajiti, da ni z imenom Emona ravno taka?

Takšna je z imenom reke Sora, Sura, kar pomeni kravo, še, kakor mi g. Kurnik iz Teržiča piše, po Gorenskem znana beseda. To imé je čisto indiško, in ko bi ga bili Slovenci od Keltov ali Latinov prejeli, gotovo bi ga bili po svojem prikrožili, kakor so si vse neizvirne imena, postavim, Donau (staronemški Donawe) v Dunaj za svoje usta in svoj jezik pripravili. Da bi bili vendar to okoljščino naši starinoslovci premislili, da mi Slovenci vse imena tako izgovarjamo, kakor so jih že — z malo spremeno — stari pisali, gotovo bi toliko neslanih rečí ne brali. Kar ni izvirna vlastovitost naroda, to narod pokvari; — resnico teh besed nas učí vsakdanja skušnja. Nemec je našo Soro si prikrožil v Zeyer, Savo v Sau, Lubno v Laufen; Slovenec nemške besede, postavim, Eisenbahn v Hajzelbank, in tako bi bil tudi imena rek Save, Drave, Mure, in imena mest Siscia, Celeja zarobil po svojem, ako bi vlastovitost njegovega jezika ne bile.

(Dalje sledí.)

*) Niklas Müller „Glauben der Hindu“ str. 322.

Za poduk in kratki čas.

Ali mora tergovec (kupec) pošten biti?

V starodavnih časih, ko so ljudje še malikovali in so imeli za mnoge stanove lastne bogove, niso od tergovcov kaj preveč pošteno mislili, zakaj ravno tisti bog — Merkuri — ki je bil bog tatov, je bil tudi bog tergovcov. Ko pa so sčasoma padli maliki temnih časov in je luč kristjanstva razsvetila tudi človeško vest, je šel tudi „Merkuri“ rakom žvižgat, in poštenje je nastopilo tudi pri tem stanu, od kterega so nekdaj mislili, da ne more pošten biti.

Dandanašnji je stan tergovcov veliko obrajtan, ne zato, da si napravi veliko premoženja, ampak zato, ker je potreben za tistega, ki izdeluje, kakor za tistega, ki kupuje. On je tako rekoč medsredje, ki nam polajša to povsod dobiti, česar nam je za vsakdanje življenje potrebno.

Tergovski stan pa je težek stan, ne zato, da mora tergovec pridno delati, se dosto truditi, ampak zato, da ne preskoči vojnic poštenja. Skušnjave so velike, ki lahko zapeljejo človeka, da želí hitro obogateti s sleparijo in presilno dobičkarijo.

Dobička kaj mora imeti tergovec, če ne, ne more izhajati, in nihče mu ne more za zlo vzeti, ako je kterikrat posebno dobro zadel pravi čas nakupovanja ali si nakupil blago cenejše na mestu, ki morebiti deset druzim ni znano, s kterimi vred ga sedaj po ravno tisti ceni prodaja. To ni goljufija, to je sreča kupčijska.

Sleparija pa je, ako slabo blago prodaja za dobro, in kar robi manjka, priklada z lažnjivimi besedami. Sleparija je, če tergovec iz fabrike prejeto, naročeno blago graja (tadla) fabrikantu, da mu nepošteno odšipne od izgovorjene cene. Nepošteno je barantati s kontrobantom, ne le zato, ker je goljufija zoper deržavo, ki to prepové, ampak tudi zato, ker druge tergovce, svoje tovarše, ki s tako robo ne kupčujejo, poškoduje in po nepošteni poti vleče kupce v svojo štacuno.

Ako tergovec blago po tako visoki ceni prodaja, da dobiček ni v nobeni primeri z vrednostjo blaga, je to poškodovanje svojega bližnjega, kteremu dnar iz mošnje krade, le na drugi poti kakor tat. Ako pa nasproti blago iz kakoršnih sleparskih vzrokov trosi po tako niski ceni, da drugi pošteni tergovci ga ne morejo prodajati brez škode, ker ga tudi on prodaja v svojo škodo, se tudi to ne vjema s poštenim tergovcem.

Goljufno je blago ponarejati (verfälschen). V velicih mestih, pa tudi drugod se zlasti o tem velike goljufije godé. Pravijo, da v Parizu se teško dobí sol, kteri ni primešan gips ali kakošen drug ostanjk iz kemiških fabrik; štirko mešajo z apnom in prahom alabastrovim, cuker z apnom, čokolado s sprideno moko, lojem in mastjo, sirovo maslo z lojem, sterd s krompirjevim sirupom, kavo s cikorjo, mleko z vodo, štirko in žajfnico, jesih s hudičevim oljem in druzimi ostrimi kislinami itd. Al ni nam treba v Pariz in London iti, — tudi drugod take nepoštene mešaniče niso nenavadne.

Po vsem tedaj vprašamo: ali ima nepoštenost tergovca dolg obstanek? Skušnje nas učé, da goljufija ne terpí dolgo, in da pred ali pozneje pride na dan. Dan današnji je, kamor se ozremo, toliko tergovcov, da, kdor pošteno ne ravná, se ne more dolgo obderžati.

Ako tedaj hoče tergovec dolgo obstati, ne smé nikodar drugej dobička iskati, kakor v pridnosti, postrežljivosti, umni glavi in poštenosti. To so štirje stebri, na ktere se sreča tergovska opira. Kdor ima poverh te sreče še posebno srečo, da mu Bog še posebno blagoslovi početja njegove, bo pa se vé da še ložje barantal.

Vselej pa je poštenost tisto kazalo, ki kupce vabi naj stanovitniše v svojo štacuno.

In tak pošten tergovec je spostovan mož v družbi človeški; vse ga obrajta, vse ga hvali; njegovo imé sloví deleč po deželi. On je srečen, in zasluži srečen biti, ker nobenega ni oškodoval, mnogim pa postregel. Lahko bo takemu možaku tudi tisto rajtingo narediti, ki je poslednja našega življenja.

(Iz „Unterh. a. h. St.«)

Slovanski popotnik.

* V „Šolsk. prij.“ se bere sledeče: Pripravniška šola v Ljubljani bo menda zaspala (?!) Prav pametno bi bilo, potem taistih (?) 200 rajnšev idriški poglavitni

šoli za nje trud z 20 pripravniki nakloniti. V Celovcu število pripravnikov vedno naraša, v Ljubljani se zmanjšuje, — čudno in žalostno! Pomagaj, kdor bi pomagati mogel, pomagati imel!"

* Drugi zvezek „celske kronike" slavnoznanega g. Ig. Orožna je že prišel na svetlo. Hvala 1. zvezka gré po pravici tudi drugemu. Gosp. izdatelj je marljivo naberal zgodbe celskega mesta, ki so mnogokrat v zavezi z dogodbami sosednih deželá, tedaj je „kronika celska" zanimivo tudi čez meje imenovanega mesta, ki je tako rekoč središče, v kterem in okoli kterega se je mnogo v zgodovini slovenskih dežel važnega godilo. Vsim dogodbam, ki so naštete po versti lét, v kterih so se primerjale, je dostavljen vir, iz kterega je pisatelj zajemal dogodbe.

* Odbor za stavbo českega narodnega gledišča je čas, v kterem se imajo obrisi tega gledišča predložiti, do 26. decembra podaljšal.

* Prihodnji mesec bo na Dunaji politični časnik „Svetovid" v serbskem jeziku dvakrat v tednu izhajati začel.

* Neumorni načelnik družtva horvaškega za povestnico jugoslavonsko gosp. Ivan Kukuljević Sakcinski je izdal 3. knjigo „arhiva". Krasna zberka je sopet mnogoverstnih zanimivih člankov iz povestnice, starinstva, zemljopisja, umetnosti itd. jugoslavenskih dežel, spisanih od slavnoznanih možakov, med kterimi nahajamo tudi gosp. Step. Kociančića iz Gorice.

* Kočevska trivialna šola je povzdignjena v poglavitno šolo s 3 razredi.

* „Slobodijada" slavnega poslednjega vladika černogorskega Petra Petrovića Njegoša je že prišla na svetlo.

Novičar iz austrianskih krajev.

Iz Ljubljane. Po včerajšnem naznanilu dunajskega vradnega časnika bojo po novi osnovi pri deželni sodnii v Ljubljani sledeči gospodje svetovavci: L. Kunšic, A. Schmalz, J. vitez Lendenfeld, Jan. žl. Schiwitzhofen, dr. K. Kaiser žl. Trauenstern kot deržavni pravdnik, A. Müller, Jož. Vesel, Ed. Bruner, in Ed. žl. Strahl; — sledeči bojo tajniki: Jan. Petrič, Jan. Heinricher, Jan. Kaprec, Jan. Hanser in dr. H. Martinak; — sledeči pa adjunkti: Jan. Ogrinc, Jan. Žurga, Jož. Jagrič, dr. A. Schöppl, Ig. Guzeli in And. Sadler. — Pri okrožni sodnii v Novem mestu bojo sledeči gospodje svetovavci: Jošt Schrey žl. Redlwerth, Jan. Perko, Aug. Schnediz, K. Raab (z naslovom deželnih sod. svetovavcov) in pa dr. Ern. žl. Lehman kot deržavni pravdnik; — sledeča bota tajnika: R. Čuber in Jan. Burger kot derž. pravd. namestnik; — sledeča pa adjunkta: Weigh. Gandini žl. Lilienstein in Vil. baron Rechbach. — Za tajnika in derž. pravd. namestnika pri komitatski sodnii v Satorallya-Ujheli na Ogersko pride naš rojak dr. Andrej Vojska.

Novičar iz mnogih krajev.

Po višjem sklepu od 16. t. m. bojo 30. dan prihodnjega mesca okrajne poglavarstva (Bezirkshauptmannschaften) in sodnije perve stopnje na Štajarskem, Krajnskem in Koroškem nehale in nove okrajne oblastnije v djavnost stopile. — C. k. ministerstvo je 25. t. m. razglasilo pravila, kako se ima pri kasah z vplačili deržavnega posojila ravnati; 4. §. tega razglasa pravi: da je vsakemu na voljo dano, tisto versto (kategorijo) obligacij na znanje dati, ktere imeti želí, in na plačila v obrokih (brištih), ki se brez ostanjka ne dajo z obligacijami poravnati, toliko doplačati, da celo plačilo ravno toliko znese kolikor obligacija ali obligacije, ki jih dobiti želí. — Na železnicah v Galicii dela zdej 15.000 vojakov. — Iz Krima še zmiraj ni nič novega. Časnikarji si že močno glave ubijajo, kako je to, da se tako dolgo nič ne zvé, in ne zapopadejo, kaj ima to pomeniti, da od 14. t. m. ni nobene novice iz Eupatorie, ker odtod čez Varno telegraf v 3 dneh, parobrod in železnica pa čez Marseil v 8 pa tudi v 7 dneh lahko novice v Pariz donaša. — En oddelk Lüdersove armade je ukaz prejel, urno marširati v Krim. — Pisma iz Odese do 19. t. m. tudi še ne omenijo od nobenega napada na to mesto. — Poveljniku austrianske armade v Valahii je ukaz došel od cesarja, naj ne brani turški armadi, ako bi po povelju Omer-pašata čez Galac in Ibrailo hotla vojsko zoper Ruse začeti. Omer-paša ima svoje glavno stanišče spet v Ruščuku; turška armada bo v podonavskih terdnjavah na obéh bregovih Donave čez zimo ostala. — 12. t. m. je austrianski minister unanjih oprav poslal pismo austrianskemu poslancu v Petrograd, v kterem mu naroča: naj pové rusovskemu ministru, da austrianski cesar obžaluje, da je car Nikolaj naravnost brez resnega pretresa zavergel tiste 4 terjatve angleško-francoske vlade, ki so edina podlaga za sklep mirú, — da pa misli, da bo zamogel v bolj pripravnem času ponavljati te prizadeve za mir, kakor je potrebam Europe in svojega cesarstva dostojen. — Nekteri hočejo vediti, da velika nova nabera vojakov v zapadnih deželah Rusovskega, po kteri bo rusovska armada za 250.000 mož pomnožena, in marširanje garde v Varšavo pomeni žuganje rusovske vlade austrianski.

Slovo planinarja *).

Koljka žalost me prešine,
Kader spomnim se na to,
Da bom mogel od planine
Dans vzeti že slovo.

Rožce že so ocvetele,
Solnce pred gré za goro,
Tice pevke odletele,
Čbele redko kaj bero.

Rožce zalo ste cvetele.
Mi dišale preljubo, —
O! zakaj ste mi zvenele
Al vas več na dan ne bo?

Vém, da brije čez grebene
Sever vedno bolj merzlo,
Da ste reve osmojene, —
Ravno to me žali zlo.

Tice, ki ste prepevale,
Čbelce brale med skerbno,
Kam li, kam ste se podale,
Jel' vas več nazaj ne bo?

Vém da zbale ste se zime;
Da b' je nikdar, oj, ne blo!
Ste podale se v doline,
Kjer je vedno le toplo.

Koča spet boš zapušena,
In studenček tudi ti,
Plana s snegom zamedena,
Da pomlad te prebudí.

Ko pa zima zopet mine,
Plana vela zelení,
Bom zapustil stan doline,
Saj brezkončna vendar ni!

Čez planino ni ga kraja,
Ona le me zveselí;
Ko izgnanega iz raja,
Ta ločitva me skelí.

Ti pa čeda mi zročena,
Ki sem pasel te vestno,
Da boš lepa in rejena,
Pojdi, pojdi za manó!

V. Kurnik.

*) Tudi ta pesmica je preprosta cvetlica rodoljuba, ki se bolj z rokodelstvom kakor s pesništvom pečá; vendar ga žene serce včasih kako domačo zapeti. Naj jo častiti bravci „Novíc" sprejmejo prijazno! Vred.

Stan kursa na Dunaji 28. septembra 1854.

Obligacije deržavnega dolga	5 %	84 1/4	fl.
	4 1/2 „	73 1/4	„
	4 „	65 1/4	„
	3 „	51	„
	2 1/2 „	41 1/2	„
Oblig. 5% od leta 1851 B		95	„
Oblig. zemljiš. odkupa 5%		74 1/2	„
Zajemi od leta 1834		224	„
„ „ 1839		132 5/8	„
„ „ 1854		96 3/4	„

Esterhaz. srečke po 40 fl.		85 1/2 fl.
Windišgrac. „ „ 20 „		29 1/4 „
Waldštein. „ „ 20 „		28 3/4 „
Keglevičeve „ „ 10 „		10 1/4 „
Cesarski cekini		5 fl. 32
Napoleondor (20 frankov)		9 fl. 13
Suverendor		16 fl. 20
Pruski Fridrihsdor		9 fl. 50
Nadavk (agio) srebra:		
	na 100 fl.	18 3/4 fl.

Loterijne srečke:
V Terstu 27. septembra 1854: **21. 29. 83. 17. 42.**
Prihodnje srečkanje v Terstu bo 7. oktobra.

Odgovorni vrednik: *Dr. Janez Bleiweis.* — Natiskar in založnik: *Jožef Blaznik.*